

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО ЮАНЯ

На межі XX – XXI століття посилюється значущість валют нових ринкових країн, зокрема китайського юаня як валюти країни-лідера цієї групи. Реалізація багатоступеневої стратегії інтернаціоналізації національної валюти КНР (Китайської Народної Республіки) передбачає визначення місця юаня у міжнародній торгівлі, потім – у міжнародних інвестиційних операціях і, нарешті, – у формуванні міжнародних резервів країнами, які не є емітентами даної валюти [1, с. 223].

Використання юаня в міжнародній торгівлі зростає, незважаючи на його часткове конвертування, в порівнянні з іншими провідними валютами. Зокрема, китайський юань використовується в міжнародних торгових розрахунках з прикордонними країнами (Гонконгом, В'єтнамом, Лаосом, Монголією) та іншими країнами азійсько-тихоокеанського регіону (Японією). Найбільшим досягненням китайського уряду щодо збільшення зовнішньоторговельних розрахунків у китайських юанях, стало її використання в розрахунках за енергетичні ресурси, зокрема нафту з Ірану та Росії. Рішення Пекіна ламає систему, що встановилася в 1970-х роках XX ст., коли Генрі Кіссінджер пролобіював підписання угоди між саудівським королівським домом аль-Сауда та Вашингтоном про продаж аравійської нафти виключно за долари США. Подібна ситуація характерна і для ринків не енергетичних сировинних товарів. Так, подібні спроби застосовувались на ринку металів, де частка Китаю становить близько 40% світового попиту на цей товар. Наприклад, Лондонська біржа металів (LME) уже розглядала питання про надання трейдерам права укладати індикативні контракти в юанях. Така тенденція характерна для більшості товарних ринків [2]. Таким чином, КНД стимулює використання юаня в операціях із сировинними товарами, що не тільки забезпечує

китайським виробникам підтримку продукції з високою доданою вартістю, а й дає можливість зміцнити свій геоекономічний вплив у деяких сировинних зонах. Сьогодні близько 16% зовнішньої торгівлі Китаю здійснюється в юанях. Згідно прогнозів одного з найбільших банків світу HSBC, цей показник може сягнути 30% у 2018 році [3]. Прямим і безпосереднім результатом збільшення розрахунків за імпортом в юанях стало різке збільшення депозитів у юанях. У Тайвані, наприклад, об'єм депозитів виріс майже в три рази. На кінець 2013 року Deutsche Bank оцінював середньодобовий обіг юанів у 3,5 – 4 млрд. дол., тобто він виріс за рік більш ніж в три рази. Не менш вражаючим є стрибок у використанні юаня як засоби платежу. За даними SWIFT, в лютому 2014 р. китайська валюта займає 7-е місце з часткою ринку в 1,39%, а у 2012 р. вона займала лише 20-е місце.

Між тим, з метою подальшого просування китайської валюти, Гонконг був перетворений на офшорний фінансовий центр. У 2010 році Народний банк Китаю надав своїй дочірній компанії (велика частина якої належить державі) право керувати забезпеченням світу юанем з цієї колишньої британської колонії. На сьогодні, до офшорних центрів торгівлі китайською валютою приєдналися Тайвань та Сінгапур. Крім того, Лондон активно розвиває борговий ринок в юанях. Проте, частка китайської валюти на ринку, щорічний об'єм якої може перевищувати 5 трлн. дол., становить лише – 2,2%. Однак експансія юаня проходить досить динамічно. Протягом 2010-2013 рр. сума угод зросла майже в чотири рази до 120 млрд. дол. Можна зробити висновок, про те, що дії лондонської влади спрямовані на довгострокову перспективу, можливості перетворення юаня на світову резервну валюту.

Переслідуючи свою мету, китайська влада продовжує проводити різні реформи по дерегулюванню своєї валюти, тим самим збільшуючи потоки капіталу як в країну, так і з неї у формі кредитних та інвестиційних ресурсів. Наприклад, КНР виступив ініціатором підписання меморандуму про взаєморозуміння з іншими країнами БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Південна Африка) щодо надання їм двосторонніх кредитів в юанях. В угоді беруть участь

Китайський банк розвитку, бразильський банк розвитку «BNDES», російський «Внешэкономбанк», Експортно-імпортний банк Індії та Банк розвитку Південної Африки. А, з 1 січня 2014 року спростив процедуру іноземного інвестування згідно Об'яви міністерства комерції КНР № 87-2013 «Про деякі питання прямого транскордонного інвестування в юанях женьмінбі». Таким чином, розширюється доступ до фінансових ресурсів номінованих в юанях та розширюється сфера їх використання. Наприклад, провідні ТНК отримали доступ до дешевих фінансових ресурсів через емісію боргових цінних паперів у китайських юанях. Першою великою ТНК, яка в 2010 р. здійснила емісію корпоративних облігацій, номінованих в юанях, на суму 200 мільйонів із ставкою доходності 3%, стала корпорація «McDonald's». Наступна емісія була проведена американською корпорацією «Caterpillar» на суму 1 млрд. юанів під 2% річних. У березні 2011 р. компанія «Unilever» випустила облігації на суму 300 млн. юанів під ще нижчу ставку в 1,15%. Банк «Morgan Stanley» здійснив облігаційний випуск на суму 500 млн. юанів під 1,625%, а корпорація «Volkswagen» на суму 1,5 млрд. юанів під 2% річних. Така низька доходність облігацій в юанях відображає відсутність альтернатив для китайських інвесторів. Однак, попри те, що ринок облігацій, номінованих в юанях, існує трохи більше року, його ліквідність досягла більш високого рівня, ніж ліквідність ринків облігацій Філіппін, Індонезії і Малайзії, що вже добре себе зарекомендували [5, с. 84].

У міру розширення використання юаня в міжнародній торгівлі та у міжнародних інвестиціях дедалі більше проявлятиметься й резервна функція юаня — збільшення використання женьмінбі в золотовалютних резервах. Фактично можна стверджувати, що юань уже розпочав своє становлення як резервна валюта. Про це може свідчити укладання угоди з Японією про купівлю держоблігацій КНР на суму 65 млрд. юанів (10,3 млрд. дол. США), що становить 0,77% від загального обсягу валютних запасів Японії, а також із центральними банками Республіки Корея, Бразилії, України та Нігерії. У листопаді 2011 року Народний банк Китаю та Резервний банк Австралії уклали

угоду про інвестиції австралійського банку на міжбанківській біржі цінних паперів КНР.

Форсування процесу реалізації стратегії інтернаціоналізації валюти Китаєм здійснюється виважено, враховуючи появу супутніх ризиків, а саме: 1) відмова від жорстко регульованого курсоутворення, сприятиме посиленню курсу юаня та одночасному подорожчанню експортних товарів; 2) скорочення частки американського долара у валютних резервах Китаю негативно відіб'ється на їх вартості цілому. В результаті чого Китай поступово реалізує стратегію інтернаціоналізації своєї валюти враховуючи вплив ринкової кон'юнктури, що сприяє розширенню міжнародного використання китайського юаня, схваленої світовою фінансовою спільнотою. Зокрема, експерти Міжнародного валютного фонду (МВФ) закликали Китай дозволити юаню подальше зміцнення, щоб ребалансувати його економіку в обмін на включення юаня до кошика валют на основі якого визначається курс спеціальних прав запозичень (штучного резервного і платіжного засобу МВФ для регулювання сальдо платіжних балансів, покриття дефіциту платіжного балансу, поповнення резервів, розрахунків за кредитами МВФ). Таким чином, юань перетворився на міжнародну валюту регіонального рівня, яка активізувала трансформаційні процеси в сучасній валютній системі заснованій на валютах провідних економічних регіонів світу – американському доларі, єдиній європейській валюті (євро) та китайському юані.

Література:

1. Шемет Т. С. Глобальні перспективи інтернаціоналізації китайського юаня / Т. С. Шемет // Вісник ОНУ імені І.І.Мечникова, 2013. – Т. 18, Вип. 2/1. – С. 222-225.

2. Баронін А. Чи стане китайський юань альтернативою американському долару? [Електронний ресурс] / А. Баронін // Дзеркало тижня. – 2012. – Режим доступу до газети: http://gazeta.dt.ua/ECONOMICS/chi_stane_kitayskiy_yuan_alternativoyu_amerikanskomu_dolaru.html.

3. Глобальний офіційний сайт банку HSBC [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hsbc.com>.

4. Блог про законодавство Китаю [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://cnlegal.ru/china_incorporation/renminbi_foreign_direct_investment_announcement_2013.

5. Кузнецов О. В. Філософсько-економічні аспекти інтернаціоналізації юаня / О.В.Кузнецов / Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей: Матеріали V Міжнародних філософсько-економічних читань (28-29 травня 2012 року, м. Ірпінь) / Редколегія. Відп. секретар З. Е. Скринник. Львів, 2012. - С. 79–87.